

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Bernardi Primi Clarævallensis Abbatis, Ordinis
Cisterciensium Antesignani, melliflui Ecclesiæ Doctoris
Sermones In Dominicis & Festa per annum**

Bernardus <Claraevallensis>

In die Sancto Paschæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39254

Meditatio in Passionem Domini. 241

nito Pater, ut catelli bibant de stillis quæ cadunt de mensa dominorum suorum. *Foratè cali desuper, & nubes pluant justum illum, Domine, quem æstuare fecisti.* Inclytas primitias populi tui, insigne solemnitatis nostræ illo, quæsumus igneo stillicidio purga, innova, illumina, inflamma, exhilara & confirma; & uni cor credentium tibi, ut unum sint, unum sapiant, unum unanimiter requirant, ut apprehendant, & videant, & benedicant te DEUM deorum in Sion. Sit individua Trinitati gloria, gratiarum actio, honor, & imperium in sæcula sæculorum, Amen.

IN DIE SANCTO PASCHÆ.

De septem signaculis quæ solvit Agnus.

S E R M O I.

Vicit Leo de tribu Juda^a. Vicit planè malitiam sapientia attingens à ^a Apoc. 5.1. fine usque ad finem fortiter, & suaviter universa disponens: sed pro me fortiter, suaviter mihi. Vicit Judæorum blasphemias in patibulo, fortem armatum alligavit in atrio, & de ipso mortis imperio triumphavit. Ubi enim sunt opprobria tua Judæe? ubi sunt fabulæ vasa captivitatis? *Insignes Christi ubi est mors victoria tua? Confusus est calumniator, raptor spoliatus est.* ^b *Christus, inquit*, rex Israel ^b Matt. 27. *descendat de cruce.* O venenata lingua, verbum malitiæ, sermo nequam. Non est hoc Caipha quod paulò antè dicebas: *Expedi ut unus moriatur homo pro populo, & non tota gens pereat*^c. At illud, quia mendacium non ^c Ioan. 11. b. erat, non loquebaris de proprio, non à temetipso dicebas. *Si rex Israel est, descendat de cruce*^d, hoc planè tuum est: magis autem eius qui mendax ^d Matt. 27. est ab initio. Quid enim consequentiæ videtur habere, ut descendat, si rex Israel est? & non magis ascendat? Sic non meministi serpens antique, quam confusus abscesseris olim cum dicere præsumpisses: *Mitte te deorsum, & hæc omnia tibi dabo, si procidens adoraveris me?* Sic tibi Judæe excidit quod audisti, quia Dominus regnavit à ligno^f, ut regem abneges, quia ^f Psal. 95. c. manet in ligno? Sed forsitan nec audisti, quia non Judæis, sed nationibus hæc annuntiatio debebatur. *Dicite, inquit, in nationibus, quia Dominus regnavit à ligno.*

Merito proinde titulum regni præses gentilis inscripsit ligno, nec potuit Judæus (ut voluit) conumpere tituli inscriptionem, nedum impedire Dominicam passionem, & nostram redemptionem. *Descendat* ^{CHRISTI in} *(inquit* ^{Cruce & o-}

pere redem-
ptionis perse-
verantia.
g Efa. 9. a
h Ioan. 19. d

i Matt. 27.

Perseverantia
suadeture-
xemploChristi

Crux Christi
4. gemmis
mysticis exor-
nata.

Quatuor vir-
tutes in Cru-
ce Christi re-
splendentes.

k Ioan. 15. b
l Ioan. 17. a
m Matt. 11. d
n Ioan. 12. c

(inquiunt) *si rex Israel est*. Imò verò quia rex Israel est, titulum regni non deserat: virgam imperii non deponat, cuius nimirum imperium super humerum eius, sicut præcinit Esaias 8. *Noli* (inquiunt Judæi ad Pilatum ^h) *noli scribere, rex Iudæorum; sed quia ipse dixit: Rex sum Iudæorum*. Et Pilatus: *Quod scripsi, scripsi*. Si Pilatus quod scripsit, scripsit: Christus non perficiet quod incepit? Ipse enim cœpit & salvabit nos. Sed dicunt ⁱ: *Alios salvos fecit: seipsum non potest salvum facere*. Imò verò si descenderit, neminem salvum faciet. Cum enim salvus esse non possit, nisi qui perseveraverit usque in finem, quanto minus poterit esse Salvator? Alios ergo salvos fecit: nam salvatione, cum sit Salus ipse, non indiget. Operatur salutem nostram, nec caudam deesse patitur sacrificio vespertino, hostiæ salutari. Novit, inique, quid cogites. Non dabit tibi occasionem furripiendæ nobis perseverantiæ, quæ sola coronatur. Non fecit obmutescere Prædicatorum linguas cōsolantium pusillanimes, & dicentium singulis: Tu locum tuum ne deserat: quod sine dubio sequeretur, si respondere possent, quia Christus suum deseruit. Proni enim sunt sensus hominis & cogitationes in malum. Sine causa (maligne) parasti sagittas tuas in pharetra: & Discipulorum suspiria cumulas opprobriis Judæorum. Illi quippe desperant, isti improperant: sed Christo neutra tela nocebunt. Aliud tempus elegit confortandis Discipulis, & aliud adversariis confutandis.

Interim *patientiam* magis exhibet, *humilitatem* commendat, *obedientiam* implet, perficit *charitatem*. His namque virtutum gemmis quatuor cornua Crucis ornantur: & est supereminetior Charitas, à dexteris Obedientia, Patientia à sinistris radix virtutum. Humilitas in profundo. His ditavit trophæum Crucis consummatio Dominicæ passionis, cum ad Judæorum blasphemias *humilis*, ad vulnera *patiens*: intus linguis, clavis exterius pungeretur. Nam & *charitas* in eo perfecta est, quod pro amicis animam posuit, & *obedientia* consummata, cum inclinato capite tradidit spiritum, factus obediens usque ad mortem. His spoliare dotibus, hac privare gloria Christi satagebant Ecclesiam, qui dicebant: *Si rex Israel est, descendat de cruce*. Nimirum ut non sit jam obedientiæ forma, non incentivum amoris, non patientiæ vel humilitatis exemplum, sed deleri habeant ex Evangelio verba illa suavissima & dulciora super mel & favum: *Maiorem hac dilectionem nemo habet, quam ut animam suam ponat quis pro amicis suis* ^k. Et ad Patrem: *Opus consummavi quod dedisti mihi ut faciam* ^l. Itemque ad discipulos: *Discite à me, quia mitis sum, & humilis corde* ^m. Et, *Ego si exaltatus fuero à terra, omnia traham ad me ipsum* ⁿ. Hoc est enim quod dolet venenati serpentis astutia, exaltatum in deserto

in deserto serpentem æneum, cuius intuitu sanentur vulnera quæ infligitur. Alioquin quonam alio instigante misisse credimus uxorem Pilati ad ipsum dicentem *P*: *Nihil tibi & iusto illi, multa enim passa sum hodie per visum propter eum?* Timebat ergo jam tunc, sed nunc maximè virtute crucis enervari se sentiens inimicus. Sera ducitur poenitentia; & quos instigavit ad crucifigendum, instigat ad suadendum, ut de cruce descendat. Denique, *si rex Israel est*, inquit, *descendat de cruce, & credimus ei.* Hæc planè serpentis astutia: hæc adinventio nequitiae spiritualis. Audierat impius Salvatoris vocem dicentis *1*: *Non sum missus nisi ad oves quæ perierunt domus Israel, & noverat, quantum pro salute illius populi zelum gerere videretur: propterea malitiosè nimis linguas erudiens blasphemorum suggererat ut dicerent: Descendat, & credimus: quasi jam nihil posset obltare quin descenderet, qui eorum credulitatem tantopere desideraret.*

*o Num. 21 b
Demon Christi de cruce descensum optabat, qui prius miserat crucifixionem.
p Matt. 27. c
q Matt. 15. c*

Sed quid machinatur, aut cui parat insidias versipellis? Nempe ei, in quo nihil proficiet inimicus, & filius iniquitatis nõ apponet nocere ei. Non movetur vana pollicitatione, qui novit omnium corda: sicut nec exprobratione blasphema mitissimus omnium movebatur. Eò quippe tendebat malitiosa suasio, non ut ipsi crederent, sed nostra quoque si qua erat fides in eum omnimodis deperiret. Legentes enim *2*, *Dei perfecta sunt opera*: quando fateremur Deum, qui salutis opus reliquisset imperfectum? Sed audiamus quid ad hæc Christus respondeat per Prophetam: quæris signa Judææ? *Expecta me in die Resurrectionis meæ 3*. Si vis credere, majora jam tibi opera demonstravi: multiplicavi signa: sanitates perfecì hec & pridie, hodie magis habeo consummari. An non maius erat quod vidisti e corporibus obsessis spiritus exire malignos, & de grabatis suis exilire paralyticos: quàm e manibus meis vel pedibus clavos resillire quos infixisti? Sed patiendi tempus est, non faciendi: & passionis horam sicut prævenire frustra conatus es, sic nec poteris impedire.

*Diabolus Christi patientis perseverantia frustra insidiatur.
Deut. 32. a
Soph. 3. b*

Sed si ad hæc generatio prava & adultera signum quærit, non ei dabitur nisi signum Jonæ Prophetæ *4*: non signum descensionis, sed resurrectionis. Quod si Judæus non quærit, amplectatur & gaudeat Christianus. Vicit enim Leo de tribu Juda. Suscitatus est paterna voce leonis catulus: clauso prodiit tumulo, qui de patibulo non descendit. An verò id maius sit, inimici nostri sint iudices: qui tam curiosè munierant monumentum, fingentes lapidem cum custodibus. Hunc enim lapidem magnum valdè, de quo mulieres illæ devotæ invicem querebantur, facta jam resurrectione Dominica; *revolvit Angelus, & resedit* (sicut scriptum est *5*) *super eum.* Constat proinde clauso exiisse tumulo redivivum corpus, quod clauso

*o Matt. 12. &
Luc. 11.
Matt. 28. &
Marc. 16. a*

Virginis utero natum processit in vitam, & ad Discipulos clausis introiit januis in conclavi. Sed est locus unde clausis noluit procedere januis, carcer utique gehennalis. Confregit siquidem ferreos vectes, repagula uniuersa contrivit, ut liberè suos educeret quos redemerat de manu inimici: & planis egrederentur portis agmina Sanctorum dealbatorum, qui laverunt stolas suas & candidas eas fecerunt in sanguine Agni. Candidas prorsus in sanguine Agni: quia exiit cum eo & in eo etiam aqua dealbans, & testimonium perhibet ipse qui vidit. Aut certè candidas in sanguine Agni novelli, sanguine lacteo, candido & rubicundo: sicut habes in Cantico Canticorum ^u: *Dilectus meus* (ait sponsa) *candidus & rubicundus, electus ex millibus*. Inde est quod in stola candida & fulgureo vultu testis quoque resurrectionis apparuit.

^a Cant. 5. c

Jam si confutandis Judæorum calumniis sufficere videtur hoc ipsum, quòd clauso egressus est monumento, cui insultantes dicebant: *Si rex Israel est, descendat de cruce*: (curiosius namque monumentum claudere & signare studuerant, quàm infigere clavos) si igitur vicit Leo de tribu Juda in hoc ipso processu, & maius demonstravit opus quàm peterent: ipsum jam resurrectionis miraculum cui poterit comparari? Legimus nonnullorum præcessisse resurrectiones, aut magis certè suscitationes, sed istius præambulas, quibus & duplici privilegio noscitur præeminere. Nam cæteri quidem resurrexerant mortui, iterum morituri: *Christus resurgens ex mortuis jam non moritur: mors illi ultra non dominabitur* ^u. Illi mortui denuo opus habent iterum resuscitari: Christus quòd mortuus est peccato, mortuus est semel: quòd autem vivit, vivit Deo, vivit in æternitate. Meritò proinde resurgentium primitiæ Christus: qui ita resurrexit, ut cadere non adjiciat, qui solus attingit immortalitatem.

*Favia mor-
tuorum re-
surrectiones.*

^u Rom. 6. b

Est aliud in quo Resurrectionis huius innotescat gloria singularis. Quis enim in cæteris omnibus suscitavit aliquando semetipsum? Ineffabile istud est ut à morte se excitet ipse qui dormit: singulare est: non est qui faciat, non est usque ad unum. Helisæus Propheta mortuum suscitavit ^u, sed alterum, non seipsum. Ecce enim quot annis jacet in monumento, quod à se non potest, sperans ab alio suscitari: ab eo utique triumphavit mortis imperium in seipso. Inde est quòd cæteros quidem dicimus suscitatos, Christum resurrexisse, qui solus virtute propria victor prodiit de sepulchro. Siquidem & in hoc vicit Leo de tribu Juda: Quantum poterit imò quid non posse videbitur vivens, & dicens Patri: Resurrexi, & adhuc sum tecum; qui tam potens extitit deputatus cum mortuis, sed inter mortuos liber ^u.

*Præcellens
Resurrectio
nis Christi.
34. Reg. 4. f*

Nec verò resurrectionem distulit ultra tertiam diem, ut Propheta fidelis

In die sancto Paschæ, Sermo I. 245

fidelis inveniatur, qui dixit χ : *Vivificabit nos post duos dies, in die tertia suscitabit nos.* Decet nimirum, ut quemadmodum caput præcessit, sequantur membra. In patibulo sexta feria redemit hominem ipsa die, qua fecerat hominem initio; sequenti die sabbatizavit in monumento, consummato opere quod susceperat. Tertia verò quæ prima dierum est, primitiæ dormientium apparuit mortis victor novus homo. Ita & nos quicumque sequimur caput nostrum: tota die hac qua plasmati & redempti sumus, non cessemus agere pœnitentiam, non cessemus tollere crucem nostram, perseverantes in ea sicut ipse perseveraverit, & donec dicat spiritus ut requiescamus à laboribus nostris. Neminem audiamus, fratres, non carnem & sanguinem, non spiritum quemlibet, descensum à cruce suadentem. Persistamus in cruce, moriamur in cruce: deponamur aliorum manibus, non nostra levitate. Caput nostrum deposuere viri iusti: nos ergo dignatione sua Angeli sancti deponant: ut consummata viriliter die crucis secunda, quæ post mortem est, quiescamus suaviter, dormiamus feliciter in sepulchris, expectantes beatam spem, & adventum gloriæ magni Dei: qui resuscitabit corpora nostra tertia demum die, configurata corpori claritatis suæ. Ecce quatuoriduanus, sicut de Lazaro scribitur α : *Iam foetet Domine, quatuoriduanus est enim.*

Ad inventio filiorum Adam quartam formavit diem, quam à Domino non accepit. Propterea corrupti sunt, & abominabiles facti sunt tanquam jumenta, quæ in stercore suo putruerunt. Divinæ siquidem ordinationis est triduum quod prædiximus, in labore, in requie, in resurrectione. Non placent hæc filiis hominum, sed suam volunt præferre diem, differentes pœnitentiam ut indulgeant voluptati. Non est hæc dies quam fecit Dominus: quatuoriduanus facti sunt, & jam foetent. Non novit hanc, quod de Maria natum est, Sanctum: tertia resurrexit die, ne videret corruptionem. *Vicit, itaque, Leo de tribu iuda β .* Occisus est agnus, sed leo vicit, leo rugiet, quis non pavebit? Leo inquam, fortissimus bestiarum, qui ad nullius pavebit occursum, scilicet Leo de tribu Juda. Paveant qui abnegaverunt, qui dixerunt γ : *Non habemus regem nisi Casarem.* Paveant qui dixerunt δ . *Nolumus hunc regnare super nos.* Redit siquidem accepto regno, & malos male perdet. Vultis nosse quia redit accepto regno? *Data est mihi, inquit ϵ , omnis potestas in celo & in terra.* Sed & Pater in Psalmo: *Postula à me, ait ζ , & dabo tibi gentes hereditatem tuam, & possessionem tuam terminos terræ. Reges eos in virga ferrea: & tanquam vas figuli confringes eos.* Fortis siquidem leo est, non crudelis: gravis tamen indignatio eius: & intolerabilis ira columbæ. Sed pro suis leo rugiet, non in suos, Paveant alieni: Tribus Juda magis exultet.

H h a

Gau

χ Osee. 7. a

Perseverandū
in Cruce. Ex-
emplo Christi
ante mortem
descendere aut
deponi volent-
is.

α Ioan. 11. c

Triduum or-
dinationis di-
vina.
Dies filiorum
Adam.

β Amos. 3. b

γ Ioan. 19. c
 δ Luc. 19. c

ϵ Matt. 2. d
 ζ Psal. 18. f

g Psal. 37. b

h Apoc. 5. b

i Marc. 1. a

Septem signacula, septem operimenta Christi maiestatem in carne celantia designant.

Gaudeant qui induti sunt confessione, quorum omnia ossa dicunt: Domine qui similis tibi? Leo de tribu Juda, radix David. Dicitur enim David visu desiderabilis, vel manu fortis: & idem ait &: *Ante te omne desiderium meum: & fortitudinem meam ad te custodiam.* Radix, inquit, David. Non David radix eius, sed ipse radix David: quia portat, & non portatur. Merito David sancte filium tuum vocas Dominum tuum: quia non tu radicem portas, sed radix te. Radix fortitudinis tuæ & desiderii, radix desiderabilis, radix fortis. *Vicit Leo de tribu Iuda, radix David, dignus aperire librum, & solvere septem signacula eius* ^b. Apocalypsis verba sunt hæc. Discant qui non legerunt: recolant qui noverunt. *Vidi* (inquit Joannes) *in dextera sedentis super thronum, librum signatum sigillis septem, & non erat qui legeret vel aperiret.* Ego (ait) flebam multum quod nemo aperire librum dignus inveniretur. Et unus de senioribus dixit mihi: *Ne fleveris.* Ecce vicit Leo de tribu Iuda, radix David. Et vidi, & ecce in medio throni Agnum stantem tanquam occisum: & veniens accepit librum de dextera sedentis in throno, & aperuit librum: factaque est letitia magna, & gratiarum actio. Leonem Joannes audierat, & Agnum vidit. Agnus occisus est: Agnus accepit librum: Agnus aperuit, & apparuit Leo. Denique dignus est (ajunt Seniores) *Agnus qui occisus est, accipere fortitudinem.* Non mansuetudinem amittere, sed accipere fortitudinem, ut & Agnus maneat, & Leo sit. Plus dico, ut mihi videtur, idem etiam Liber est, qui non poterat aperiri. Quis enim dignus inveniretur aperire hunc librum? Indignum se profiteretur & ipse Baptista Joannes, quo inter natos mulierum major nemo surrexit. *Non sum* inquit ⁱ, *dignus solvere corrigiam calceamenti eius.* Venerat enim ad nos calceata Majestas, Divinitas incarnata: venerat Dei sapientia, sed in libro clauso utique & signato. Quod ligabat corrigia calceamenti, hoc claudabant signacula libri.

Sed quid dicimus super his septem? An forte triplex animæ virtus, ratio, memoria, & voluntas, & quadrifaria corporis compositio, ex elementis videlicet quatuor, in his septem est intelligenda, ut nihil de veritate humanitatis defuisse noverimus Salvatori? An magis humanitas eius, ipse est liber, & quærenda sunt signacula septem? Septem enim quædam arbitror inveniri, quibus maxime celabatur in carne præsentia majestatis, ut non posset aperiri liber, & sapientia quæ latebat agnosci. Sunt autem quæ occurrunt interim, *Matris desponsatio*, qua partus Virginis, & conceptionis puritas velabatur: ita ut hominis fabri filius, fabricator hominis putaretur. *Infirmetas etiam corporis*, qua nimirum plorans, vagiens, lactens, & dormiens, & cæteris subjacens necessitatibus carnis, latebat inter hæc virtus Divinitatis. Sic & *Circumcisionis signum* suscipiens peccati

rome

remedium, ægritudinis medicinam, qui morbum omnem tollere venerat & peccatum: & item in *Ægyptum fugiens* à facie Herodis reguli: nec Dei filius agnosci poterat, nec Rex cœli. Quid *trina* illa *tentatio* inimici in deserto, in *pinnaculo*, supra montem? *Si filius Dei*, inquit, *es: dic ut lapides isti panes fiant*. Et item: *Mitte te deorsum* ^h. Neutrū Christus fecit: ut signaretur liber: ^h Matt. 4. a ut falleretur astutus. Deniq; eousq; seductus est, ut haberet jam pro cōstanti hominem esse purum, & in tantam vesaniam superbia cœca proruperat, ut non diceret ultra: *Si filius Dei es: sed, omnia tibi dabo, si procedens adoraveris me*. Sextum est signaculum *crucis*, ubi pependit inter latrones, & cum iniquis deputatus est Dominus maiestatis. Clausit & *sepultura* librum hunc: nec ullum signaculum omnino sic obstruxit, sic occultavit magnum pietatis sacramentum. Sepulto nimirum Domino sola restare desperatio videbatur: adeo ut Discipuli dicerent ^l: *Quia nos speramus*. ^l Luc. 24. e Quis non illo fleret in tempore clausum arctius librum, & non esse qui aperiret.

Sed ne flevetis ultra Joannes sancte: etiam tu noli flere Maria. Procul sit luctus, tristitiæ nebula dissipetur: *Letamini in Domino, & exultate iusti, & gloriamini omnes recti corde* ^m. Dignus est Agnus qui occisus est, ^m Psal. 32. a Leo qui resurrexit; postremo Liber ipse dignus est aperire seipsum. Resurgens nimirum à mortuis, resurgens autem virtute propria, & post tres dies sicut prædixerat, testimonium perhibentibus inimicis, & resurgens in tanta maiestate & gloria, indicat manifestè quæcunque prædiximus signacula, vel opera voluntaria non necessaria, nec conditionis fuisse sed dignationis. Qui tu nuper Judæe signabas lapidem monumenti? *Quia seductor ille dixerat adhuc vivens: Post tres dies resurgam* ⁿ. Verè ⁿ Matt. 27. seductor, sed pius, non malitiosus. Denique *seduxisti me Domine, & seductus sum*, ait Propheta ^o vester in persona vestra: *fortior me fuisti, & invaluisti*. Seduxit vos, ô Judæi, in passione: nam in resurrectione invaluit & prævaluit vincens Leo de tribu Juda. *Etenim si cognovissent, nunquam Dominum gloria crucifixissent* ^p. Quid ergo facturus es? Et prædixit, & jam revixit. Diligenter explora signaculum sepulturæ, apertum est enim. Datur tibi signum Jonæ Prophetæ: quia & prædixit ipse ^q. ^q Matt. 12. d Egreditur Jonas de ventre ceti, Christus de corde terræ tertia die procedit. Nisi quòd manifestè plus quàm Jonas hic: qui semetipsum viriliter & ab ipso utero mortis eduxit. Propterea viri Ninivitæ consurgent contra vos in iudicio; propterea ipsi iudices vestri erunt; quia Propheta obtemperaverunt; vos, nec Domino prophetarum.

Ubi est quod dicebatis ^r: *Descendat de cruce, & credimus ei?* Crucis ^r Matt. 27. c signaculum dirumpere voluistis, promittentes ad fidem vos introituros.

Ecce apertum, non disruptum est: introite. Alioquin si non creditis resurgenti, utique nec credidissetis descendenti. Si vos scandalizabat crux Christi: *Verbum enim crucis Iudæis quidem scandalum est*, ait Apostolus ¹: excitet vos saltem novitas resurrectionis. Invenimus nos in cruce gloriam: Nobis qui salvamur, Dei virtus est: & omnium (ut ostendimus) plenitudo virtutum. Sit vobis pars vel in resurrectione. Sed forte & illa, imò multo magis illa vos scandalizat, & odor vitæ nobis in vitam, vobis est odor mortis in mortem. Quid ergo insistimus? Non sustinet audire symphoniam & chorum senior frater ²: occisum nobis saginatum vitulum indignatur. Foris stat, omnino non acquiescit intrare. Ingrediamur nos Fratres, & epulemur in azymis sinceritatis & veritatis, etenim *Pascha nostrum immolatus est Christus* ³. Amplectamur commendatas nobis in cruce virtutes, humilitatem, patientiam, obedientiam, & charitatem.

St. Cor. 1. d

Luc. 15. e

1. Cor. 5.

Quid nobis hodie
diurna solemnitas
commendat ad mores.

In hæc quoque tam præcipua solemnitate quid commendetur nobis, sedula cogitatione pensemus. Nempe resurrectio, transitus & transmigratio. Christus enim, fratres, non recidit hodie, sed resurrexit: non rediit, sed transiit; transmigravit, non remeavit. Denique & ipsum quod celebramus *Pascha*, transitus, non reditus interpretatur: & *Galilæa* ubi videndus nobis promittitur qui resurrexit, non remeationem sonat, sed transmigrationem. Credo jam aliquorum ingenia prævolant: & quorum sum hæc velint tendere, suspicantur. Dicimus tamen breviter: præsertim ne devotionem vestram in tanta solemnitate sermonis videatur prolixitas onerare. Si post consummationem crucis, in nostram hanc mortalitatem & vitæ præsentis ærumnas Christus Dominus revixisset: ego eum, fratres, non transiisse dicerem, sed rediisse: non transmigrasse in sublimius aliquid, sed ad statum remeasse priorem. Nunc autem quia transiit in novitatem vitæ, nos quoque invitat ad transitum? vocat in *Galilæam*. Propterea siquidem quod mortuus est peccato, mortuus est semel: quia quod jam vivit, vivit non carni, sed Deo.

Pascha, id est
transitus, mo-
ret nos non re-
dive ad roma-
nam seu pri-
stina vitam.

Quid nos dicimus qui sacram Domini Resurrectionem *Paschæ* præ-
vamus nomine, ut sit nobis in reditum magis quam in transitum? Luxi-
mus his diebus, compunctioni & orationi, gravitati & abstinentiæ dediti;
ceterorum negligentias temporum sacro hoc quadragenario redimere &
diluere cupientes. Communicavimus passionibus Christi: complan-
tati ei denuo sumus per baptismum quendam lachrymarum, penitentiæ,
confessionis. Si ergo mortui sumus peccato, quomodo vivemus adhuc
in illo? Si negligentias planximus, quid causæ est ut recidamus nunc in
eandem? Inveniemur nunc iterum curiosi ut ante, verbosi ut ante, pigri
& neq

In die sancto Paschæ, Sermo I. 249

& negligentes ut ante: vani, suspiciosi, detractores, iracundi, cæterisque impliciti vitiis quæ tam anxie deploravimus his diebus. Lavi pedes meos; quomodo iterum inquinabo eos? Exui me tunicam meam: quomodo induam eam? Non est transmigratio hæc, Fratres: non sic videbitur Christus, non hoc iter quo ostendat nobis Deus salutare suum. Denique qui retro respicit*, indignus est regno Dei.

* Cant. 5. b

* Luc. 3. a

Sic amatores sæculi, inimici crucis Christi, cuius in vanum accepto nomine dicuntur Christiani: toto hoc tempore Quadragesimali ad instantes inhiant dies Resurrectionis, heu, ut liberius indulgeant voluptati! Obnubilat, Fratres, solemnitatis lætitiæ materia tristior: sed ipsius plangimus solemnitatis injuriam, quam dissimulare non possumus nec in ipsa, imò minus in ipsa. Proh dolor, peccandi tempus terminus recidendi facta est Resurrectio Salvatoris! Ex hoc nempe comestiones & ebrietates redeunt, cubilia & impudiciæ repetuntur: & laxantur concupiscentiæ fræna: quasi ad hoc surrexit Christus, & non magis propter justificationem nostram. Sic honoratis miseri Christum quem suscepistis? Venturo parastis hospitium confitentes peccata cum gemitu: castigantes corpora, eleemosynas impendentes; & ecce susceptum proditis inimicis, imò exire compellitis, priores nequitias admittendo. Neque enim cohabitatio esse potest lucis ad tenebras; Christi, cum superbia, cum avaritia, cum ambitione, cum fraterno odio, cum luxuria, cum fornicatione. Quid enim minus præsentis debetur quàm venturo? Quid minus reverentiæ Resurrectionis tempus exigit quàm Passionis? Sed vos (ut manifestum est) neutram honoratis. Nam si compateremini, & conregnaretis: si commoreremini, & confurgeretis.

NOTA
Abusum Festorum solemnium, apud plerosque Christianorum.

Christianos in festis carni fræna laxantes graviter arguit.

Nunc autem ex sola consuetudine temporis & simulatione quadam humiliatio illa processit, quam non sequitur exultatio spiritualis. Propter hoc, ut ait Apostolus, multi infirmi & imbecilles, & dormiunt multi. Propter hoc crebra in diversis regionibus hominum mortalitas, specialiter his diebus. Quid enim? Deprehensi estis inter angustias prævaricatores, non qui prævaricati estis, sed qui persistitis in peccato, addentes prævaricationem, aut penitus impenitentes aut tepide penitentes: nec pericula fugientes, vel post miseram experientiam incentiva peccati. Irretivit vos inimicus perplexis (ut ait scriptura) nervis testiculorum. Si hac conscientia Christi sacramenta refugitis: nihil vobis commune cum Christo, non habetis vitam in vobis. Ipsum audite dicentem: Nisi manducaveritis carnem filii hominis, & biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis. Si indignè suscipitis, iudicium vobis manducatis, sanctum Domini non dijudicantes. Redite ergo prævaricatores ad cor, & in toto corde

Falsa Penitentia.
1. Cor. 11. 8

2. Iob. 40. b

3. Ioan. 6. f

NOTA.
Falsa Pœnitentia indicium est non fugere occasiones.

corde quærite Dominum, & odite malum : pœnitentes non verbo tantum & lingua, sed spiritu & veritate. Quia verò non satis cecidisse piget hominem (ut videtur) quia adhuc manere disponit in lubrico: aut errasse, qui ducem non quærit: sit veræ compunctionis indicium, opportunitatis fuga, subtractio occasionis. Alioquin timendum valde, ne dies ista (siquidem & ipsa posita est in ruinam & resurrectionem multorum in Israel) reprobet vos vel tanquam manifestè alienos à Christo, Christo non communicantes, vel tanquam socios Judæ in quem intravit Satanæ post buccellam.

Sed quid ad nos, fratres, de his qui foris sunt judicare, nisi quod in eodem nos fuisse laqueo plangimus, ab eodem erutos gratulamur, sola misericordia operante, in quo miserabiliter eos detineri fraterna charitate dolemus? Utinam autem vel nos jam sanctificati, & penitus alieni ab hac misera & sacrilega consuetudine inveniamur, nec quicquam in nobis pereat aut minuatur de exercitio spirituali sacrae resurrectionis adventu, sed transire magis & excrecere studeamus. Quicumque enim post lamenta pœnitentiæ non ad carnales redit consolationes, sed in fiduciam divinæ miserationis excedit, ingreditur novam quandam devotionem, & gaudium in Spiritu sancto: nec tam compungitur præteritorum recordatione peccatorum, quàm delectatur memoria & inflammatur æternorum desiderio præmiorum: is planè est qui cum Christo resurgit, qui Pascha celebrat, qui festinat in Galilæam. Vos ergo charissimi, si consurrexistis cum Christo: quæ sursum sunt quærite, ubi Christus est in dextera DEI sedens; quæ sursum sunt sapite, non quæ super terram^b: ut quemadmodum Christus resurrexit à mortuis per gloriam Patris, ita & vos in novitate vitæ ambuletis, ut à sæculari lætitia, & consolatione mundi per compunctionem, & tristitiam quæ secundum Deum est, ad devotionem sanctam, & spiritualement vos transire gaudeatis exultationem: ipso præstante qui transivit ex hoc mundo ad Patrem, & nos quoque trahere post se, & in Galilæam vocare dignatur, ut semetipsum nobis ostendat, qui super omnia Deus benedictus in sæcula, AMEN.

Spiritualis resurrectionis nota.

^b Coloss. 3. a

TEMPORE PASCHALI AD ABBATES,

De Lectione Evangelica:

^a Marci ult.

Maria Magdalena, Maria Jacobi, & Salome, &c.

SERMO II.

^b Ephes. 3. c **A**ccepimus ab Apostolo habitare Christum per fidem in cordibus nostris^b. Unde videtur non incongruè intelligi posse tamdiu Christum in nobis vivere, quandiu vivit fides. At postquam fides nostra mortua

De Resurrectione Domini, Sermo II. 251

tua est, quodammodo Christus mortuus est in nobis. Porro fidei vitam opera attestantur, sicut scriptum est ^c: *Opera quæ dedit mihi pater, ipsa testimonium perhibent de me.* Nec discrepare videtur ab hac sententia, qui *fidem sine operibus mortuam* asserit in semetipsa ^d. Sicut enim corporis huius vitam ex motu suo dignoscimus: ita & fidei vitam ex operibus bonis. Itaque vita quidem corporis est anima per quam movetur & sentit: vita verò fidei charitas est: quia per illam operatur: sicut in Apostolo legis: *Fides quæ per dilectionem operatur.* Unde & refrigescente charitate fides moritur, sicut corpus anima recedente. Tu ergo si videris hominem in bonis operibus strenuum, & fervore conversationis hilarem: vivere in eo fidem non dubites, indubitata tenens vitæ illius argumenta. Sed sunt nonnulli qui cum spiritu coeperint, heu, carne postea consummantur. Scimus autem quia jam non permaneat in eis spiritus vitæ, quia scriptum est ^f: *Non permanebit spiritus meus in homine in æternum, quia caro est.* Quod si non permanet spiritus, haud dubium quin excidat charitas, quæ nimirum *diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum qui datus est nobis* & .

Porro fidei vitam (ut jam diximus) in charitate constituit, qui fidem per dilectionem perhibuit operari ^b. Hinc ergo colligitur recedente spiritu fidem mori: quoniam spiritus est qui vivificat ^e. Denique si sapere secundum carnem mors est ^k, non dubium quin illi quos vivere letabamur, quandiu facta carnis spiritu mortificabant, secundum carnem viventes plangendi sint tanquam mortui. Unde & in eodem Apostolo legis: *Si, inquit ^l, secundum carnem vixeritis, moriemini: si autem spiritu facta carnis mortificaveritis, vivetis.* Væ tibi quicumque es canis reversus ad vomitum, & sus lota in volutabro luti. Non ad eos tantum loquor qui corpore, sed etiam eos qui corde redeunt in Ægyptum, sæculi huius oblectamenta sectantes, ac proinde fidei vitam, quæ est charitas, non habentes. Si quis enim diligit mundum, non est charitas Patris in eo ^m. Quis magis mortuus eo qui fovet ignem in sinu, peccatum in conscientia, nec sentit, nec expavescit, nec excutit?

Ecce igitur Christus in sepulchro, fides mortua est in animo. Quid faciemus ei? Quid fecerunt sanctæ mulieres, quæ solæ ex omnibus suis ampliori tenebantur affectu? *Emerunt aromata, ut venientes ungerent lesum.* Nunquid ut suscitarent? Et nos scimus, Fratres, quia suscitare nostrum non est, sed ungerere nobis incumbit. Cur hoc? Nempe, ne foeteat qui huiusmodi est, ne sit cæteris odor mortis, ne pereffluat, & penitus dissolvatur. Emant proinde aromata sua tres mulieres, mens, lingua, manus. De his enim ut arbitror, Petrus mandatum accepit tertio pascere

Sermones S. Bernardi,

Ii

gregem

e Ioan. 5. f

*a Iacob. 2 d
Fides sine operibus mortua est.

e Galat. 5. a

Vita spiritus
lis indicia.

f Gen. 6. a

g Rom. 5 a

h Gal. 5. a

i Ioan. 6. g

k Rom. 8. a

Plangendi tanquam mortui qui secundum carnem vivunt.
*l Rom. 8. c

m 1. Ioan. 2.

Christus in sepulchro quomodo ungerendus mystice.

Fides mortua in animo.

Tres mulieres: Mens, Lingua, Manus. presertim, Susperioris.

n Ioan. 2. 1. d. gregem Domini ⁿ. *Pasce*, inquit, *mente*, pasce ore, pasce opere: pasce animi oratione, verbi exhortatione, exempli exhibitione.

Aromata
prime mulie-
ris, id est,
Mentis: com-
passionis affe-
ctus, zelus re-
ctitudinis, &
spiritus discre-
tionis.

* Gal. 6. b
Compassionis
affectus erga
fratres pec-
cantes.
p Luc. 23. d

† In Vitis
Patrum.

Zelus iustitia
& recludi-
nis in erratis
proximi.

Compassionis
affectus pre-
valeat Zelo
rectitudinis.

Spiritus dis-
cretionis in
vestigandis
peccantibus.

q Psal. 118.

Quarat igitur mens aromata sua, ante omnia compassionis affectum, de hinc rectitudinis zelum, & inter hæc discretionis spiritum non omittat. Quoties peccantem videris fratrem, continuo procedere debet *compassionis affectus*, tanquam cognatus humanitati, quippe quem concipis ex te ipso, *Vos*, inquit Apostolus ^o, *qui spirituales estis, instruite huiusmodi in spiritu lenitatis, considerans teipsum, ne & tu tenteris*. Et cum exiret Dominus baiulans sibi crucem, & plangerent super eum nondum quidem omnes tribus terræ, sed mulieres pauca; cõversus ad eas, *Filia*, (inquit ^p) *Ierusalem, nolite flere super me, sed super vos ipsas flere, & super filios vestros*. Ordinem diligenter attende. *Super vos*, inquit, primò: deinde, *super filios vestros*. Temetipsum attende, ut alii noveris compati, ut arguas in spiritu lenitatis. Teipsum considera, ne & tu tenteris. Sed quia exemplum efficacius persuadet & altius inprimit animo, mitto vos ad sanctum illum Senem, qui cum audisset peccasse unum ex fratribus, amarissime flebat inquiring: Ille hodie, & ego crast. Qui sic flebat super se, putas quia non compassus sit fratri? Hic itaque compassionis affectus, multus quidem prodest, quia animus liberalis contristare, quem pro se viderit anxium, erubescit.

Sed quid agimus quod nonnulli dura cervice & attrita sunt fronte, ut quò magis eis compatimur, tantò magis nostra & compassione & patientia abutantur? Nonne sicut compatiēbamur fratri, ita ipsi iustitiz compatiendum est, quam videmus tam impudenter abjici, tam imprudenter provocari? Scio quia si qua in nobis est charitas, contemptum hunc Dei ferre æquanimiter non possumus. Hic est *zelus iustitia* quo adversus delinquentes accendimur, tanquam pietate ducti erga eam, quam contemni videmus, iustitiam Dei. Veruntamen oportet ut priora sibi vendicet compassionis affectus. Alioquin in spiritu vehementi conterimus naves Tharsis, conterimus quassatum calamum, extinguimus linum fumigans.

Sed cum uterque aderit, videlicet & compassionis affectus & zelus iustitiz, necesse est ut adsit *spiritus discretionis*, ne forte cum oportebat hunc exhiberi, ille procedat, & indiscretio ipsa confundat universa. Habet itaque mens nostra tertium spiritum discretionis, ut miscens aptè temporibus tempora, opportunè æmulari & nihilominus ignoscere sciat. Samaritanus sit, custodiens & observans quando oleum misericordiz, quando vinum fervoris exhibeat. Et ne forte meum putetis inventum, Prophetam audite in psalmo hæc eadem & eodem ordine postulantem; *Bonitatem*, inquit ^q, *& disciplinam & scientiam doce me*.

Sed

De Resurrectione Domini, Sermo II. 253

Sed unde hæc nobis? Neque enim talia profert virtutum germina terra cordis nostri: sed magis spinas & tribulos germinat nobis. Emere ergo oportet. A quo autem emenda sunt? Ab eo utique qui ait: *Venite, emite absque argento & absque ulla commutatione vinum & lac.* Non ignoratis, quid lactis dulcedo; quid vini designet austeritas. Quid est autem emere sine argento & sine commutatione? Non talis est emptio apud amatores huius sæculi, sed apud Auctorem sæculi alia esse non potest. Propheta enim dixit Domino: *Deus meus es tu, quoniam bonorum meorum non eges.* Quam igitur commutationem ei dabit homo pro gratia sua, qui nullius eget, & cuius sunt universa? Gratia gratis datur: etiam cum emittitur, gratis emittitur: quia quod datur pro ea, nobis melius retinetur.

Tria ergo aromata mentis nummo propriæ voluntatis emenda sunt, quam quidem dimittentes nihil amittimus, etiam & lucratur plurimum, commutantes illam in melius, ut communis fiat, quæ propria fuit. Porro communis voluntas charitas est. Emimus ergo absque commutatione, recipientes quod non habuimus; & quod habuimus, melius retinentes. Quando verò compatietur fratri, qui in propria voluntate nescit compati nisi sibi? aut quando amans seipsum diligit iustitiam, & odio habet iniquitatem? Simulare quidem potest ante oculos hominum, etiam & semetipsum seducere, ut cum privato amore vel odio ducitur, compassionis affectum, aut zelum putet esse iustitiæ. Verum facile est nosse quam sint aliena à propria voluntate, quæ propria sunt charitatis, cui illa recta fronte contrariam se constituit. Nam *charitas benigna est*, charitas super iniquitate non gaudet. Jam de spiritu discretionis scimus quia nihil sic illum extinguit, quomodo voluntas propria subvertens corda hominum, & rationis oculos claudens. Emenda proinde sunt tria mentis aromata, affectus compassionis, rectitudinis zelus, & spiritus discretionis, nummo (ut dictum est) propriæ voluntatis.

Linguæ quoque aromata tria nihilominus sunt, *Modestia* in increpando, *copia* in exhortando, *efficacia* in persuadendo. Vis habere hæc aromata? Eme illa à Domino Deo tuo. Eme, inquam, sicut & priora, sine ulla commutatione: ut aliquid recipias, perdas nihil. Eme à Domino moderatam correptionem, quia omnino magnum quoddam bonum & datum optimum est, & quod habeant pauci. *Linguam enim* (ut ait beatus Jacobus) *nemo domare potest*. Videas multos, sincera licet intentione & benigno accedant animo, leviter dicere, quod graviter audiatur. Volat irrevocabile verbum: & quod sanare debuerat, quia mordacius forte videtur, exasperat & exulcerat magis: quando negligentia additur impudentia etiam, & impatientia cumulat; ut qui sordidus erat,

li 4

fordeat

A quo emenda spiritualia aromata mentis.

r. Esa. 55. a

*Psal. 15. a**

Propria voluntatis nummo emenda.

Qualis debeat esse affectus in correptione fratris.

Sincera Charitatis, & propria voluntatis discrimen.
1. Cor. 13. b

Tria secunde mulieris, id est, Linguæ aromata.

1. Moderata correptio.
u. Iacob. 3. b

Immoderate correptionis damna.

2. *Copia sermonis.*

3. *efficacia sermonis.*

Tria lingue aromata nummo confessionis. Qui mundaturus est alios, primum ipse mundandus.

* *Psal. 103. a*

* *Apud S. Gregor. in Pastor. 7 Prov. 19. d*
* *Rom. 2. c*
Exemplo efficacius docetur quam verbo.

Tria tertie mulieris, id est, Manus Aromata.
* *Ad tit. 2. a*

fordefcat adhuc, declinans in verba malitiæ ad excusandas excusationes in peccatis, ac more phrenitici non solum repellens, sed & mordere tentans medici manum. Multis quoque non suppetit verborum copia, sed præ sermonis inopia linguam suam palato adhærescere sentiunt, quod & ipsum interdum solet audientibus obesse non parum. Aliis verò ad manum est abundantia multa sermonis, sed quæ dicunt, minùs sapiunt, minùs acceptantur: & quia gratiam non habent, minùs efficacia sunt quæ loquuntur. Vides quam necesse sit emere ab eo à quo omne bonum est, à quo omnis scientia, modestiam in increpando, copiam in exhortando, efficaciam in persuadendo.

Proinde eme ista nummo confessionis, ut priùs peccata tua confitearis, quàm ad expurganda accedas aliena. Magnum profus & mirabile sacramentum animæ fuscitatio. Vide ne ad illud immundus accedas. Quòd si fortè non potes innocens, imò, quia non potes, lava inter innocentes manus tuas, antequam circumdes monumentum Domini. Omnia siquidem in confessione lavantur. Et hæc ablutio in quandam innocentiam tibi deputabitur, ut inter innocentes assistas. Ad altaris officium nemo accedit in veste communi; sed quisquis accessurus est, albis induitur. Et tu ergò cum ad Domini monumentum properas, lavare, dealbare, induere vestimentis gloriæ, ut dicatur tibi *: *Confessionem & decorem induisti.* Quia ibi confessio, ubi in conspectu Domini pulchritudo est. Hæc pro eo dicta sunt, ut aromata linguæ, moderata increpatio, copiosa exhortatio, efficax persuasio nummo confessionis emanent.

Veruntamen legimus*, & quotidianis etiam experimentis didicimus* cuius vita despicitur, restat ut prædicatio contemnatur. Paret ergo & manus aromata sua, ne subsannet nos Sapiens 2 tanquam pigrum illum, cui labor fit manuum ad os porrigere; ne possit dicere is quem arguit 0: *Tu qui alium doces, te ipsum non doces,* alligas enim onera gravia & importabilia, & imponis ea in humeros hominum, digito tuo nolens ea movere. Dico vobis, Sermo quidem vivus & efficax exemplum est operis, facile persuadens, quod intendimus, dum factibile probat esse quod suademus. Pro huiusmodi habeat necesse est etiam manus aromata tua, *continentiam* in carne, *miseriordiam* in fratre, *patientiam* in pietate. Unde Apostolus ait 2: *Sobrie & iuste & pie vivamus.* Hæc enim tria sunt conversationi nostræ maximè necessaria, quoniam primum debemus nobis, secundum proximo, tertium Deo. Nam qui fornicatur, in corpus suum peccat, magno illud privans honore, & pavendo addicens pudendoque dedecori, tollens membrum Christi, & faciens membrum meretricis. Ego autem non ab ea tantum, quæ tam abominabilis est, sed ab omni voluptate

voluptate carnis continendum dico. Ante omnia igitur perfectam hanc continentiam quære, quam debes tibi ipsi. Nemo enim tibi propinquior est. Dehinc adde misericordiam quam debes proximo, quia cum eo salvandus es. Deinde patientiam quam debes Deo, quia ab eo salvandus es. Omnes enim qui piè volunt vivere in Christo, persecutionem patientur ^a, & Per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum calorū ^b. Vide ergo ne per impatientiam pereas, sed universa pro eo sustine, qui prior maiora pro te sustinuit, & apud quem infructuosa patientia non erit, sicut ait Propheta ^c: *Patientia pauperum non peribit in finem.*

1. Continentia.
2. Misericordia.

3. Patientia.
a 2. Tim. 3. c
b Act. 14. d

c Psal. 9. d

Porro hæc manus aromata nummo subiectionis emuntur. Hæc est quæ dirigit gressus nostros, & sanctæ conversationis gratiam promeretur. Nam si contraria lex inventa est in membris nostris per inobedientiam, quis nesciat per obedientiam continentiam dari? Ipsa quoque est quæ misericordiam ordinare novit, ipsa quæ patientiam & docet & donat. Cum his igitur aromatibus accede ad eum in quo fides mortua est. Verum si consideremus quàm magnum sit ad nos, suscitare eum qui huiusmodi est, quàm difficile sit vel accedere ad cor eius, quod lapidea quædam obstinatio & impudentia clausit, puto quod dicere habeamus & nos: *Quis revolvat lapidem ab ostio monumenti?* Attamen dum sic trepidi veremur accedere cunctantes ad tam grande miraculum, sit nonnunquam ut solita pietate præparationem cordis nostri audiat auris divina, & ad vocem virtutis eius resurgat qui erat mortuus. Et ecce Angelus Domini, hilaritas quædam in vultu illius tanquam in ostio monumenti nobis apparet, & fulgor quidam index resurrectionis, ut aperte videatur facies eius immutata, accessum præbens nobis ad cor suum, imò & advocans, ipsumque obstinationis suæ revolvens lapidem, & sedens super eum? ita ut suscitata fide ipsa, etiam linteamina quibus obvoluta fuerat, ipse demonstret. Dumque omnia quæ in corde suo prius actitabantur aperit, & confitetur quomodo seipsum sepelierat intus, ipsam tepiditatem & negligentiam suam prodens, *Venite* (inquit) *& videte locum ubi positus erat Dominus* ^d.

Quam arduum sit emendare peccantē.

Animus peccatoris ad recipiendam disciplinam præparatur divinitus.

d Matt. 28. a

TEMPORE PASCHALI.

*De mersione Naaman septies in Iordane, deque mundatione septem-
plicis lepræ. Item, de septem apparitionibus
Domini resurgentis.*

S E R M O III.

Sicut in corporum medicina prius purgationes adhibentur, deinde refectio-
nes, ut scilicet prius exinaniatur corpus ab humoribus noxiis, de
hinc

Christus animarum medicus.

a 4. Reg. 5. a Septem nob. dedit purgationes.

Septuplex lepra moraliter expenditur.

1. Lepra; Proprietas possessionū. Christi pauperis.

b Luc. 9.

2. Lepra, gloria vestium.

3. Lepra, Voluptas corporis.

4. Lepra, murmuratione.

f illa. 53.

d 1. Pet. 2.

e 2. Cor. 10 d

5. Lepra, Iactantia.

f Luc. 4. f g Matt. 9, d

hinc cibis sanioribus foveatur: sic medicus animarum Dominus Christus, cuius tota dispensatio quam exhibuit in carne, medicina salutis est, ante Passionem suam septem dedit purgationes, post Resurrectionem suam totidem cibos salubres pariter & suaves. Helisæus noster Naaman leprosum septies in Jordane mergi præcepit^a, qui interpretatur descensus. In descensu Domini nostri JESU Christi, id est, in humanitate conversationis eius quam exhibuit ante Passionem, mundamur & purgamur. In Resurrectione verò & vita, quam ostendit quadraginta diebus, reficimur, & delectabilibus pascimur alimentis. Septemplex enim occupavit nos lepra superbiæ in proprietate possessionum, in gloria vestium, in voluptate corporum, in ore quoque dupliciter, similiter & in corde. *Prima est lepra*, domus, qua divites esse volumus in hoc sæculo, sed ab ista mundamur si immergimur in Jordane, id est, in Christi descensu. Invenimus enim quoniam ille cum esset dives, propter nos pauper factus est. Descendit ab inenarrabilibus cœli divitiis, & veniens in mundum nec istas qualescunque divitias habere voluit, sed in tanta paupertate venit, ut natus continuo poneretur in præsepio, quia ei non erat locus in diversorio. Denique quis nesciat quoniam filius hominis non habebat ubi caput suum reclinaret^b? Qui bene mergitur hîc, quando quæret divitias huius mundi? Et verè magna abusio, & magna nimis, ut dives esse velit vermiculus vilis, propter quem Deus maiestatis & Dominus Sabaoth voluit pauper fieri.

Porro in *lepra vestis*, omnem sæculi huius pomposam intellige vanitatem. Nam ab illa nihilominus in Jordanis merfione mundaberis ubi invenies Christum Domini vilibus pannis involutum, factum opprobrium hominum, & abiectionem plebis. *A lepra* quoque corporis mundamur in ipso Jordane, si bene cogitantes Dominicam passionem, erubescimus sequi corporis voluptatem. At in ore (ut diximus) duplex est lepra. Cum enim adversi quicquam contigerit, *murmuramus*, & impatientiæ verbum tanquam lepræ sanies effluit: sed ab hac mundamur, si illum attendimus qui tanquam ovis ad occisionem ductus est, & non aperuit os suum^c; qui cum malediceretur, non maledicebat: cum pateretur, non comminabatur^d. In prosperis quoque contra eum qui dixit^e: *Non qui seipsum commendat, ille probatus est*, commendamus nos ipsos, non in multa patientia, sed in arrogancia: & inquinat nos altera lepra, *verbum iactantiae*. Ut ergo mundemur ab illa, mergamur in Jordane, & imitemur eum qui non quærebat gloriam suam. Unde & dæmonia quæ clamabant quia ipse esset Dei filius, præcipiebat obmutescere^f; & illuminatos cæcos dicere prohibebat^g.

De Resurrectione Domini, Sermo I. 257

In corde duplex est lepra, propria voluntas, & proprium consilium. Lepra utraque nimis pessima, eoque perniciosior, quò magis interior. Voluntatem dico propriam, quæ non est communis cum Deo & hominibus, sed nostra tantum, quando quod volumus, non ad honorem Dei, non ad utilitatem fratrum, sed propter nosmetipsos facimus, non intendentes placere Deo & prodesse fratribus, sed satisfacere propriis moribus* animorum. Huic contraria est recta fronte charitas, quæ Deus est. Hæc enim adversus Deum inimicitias exercens est, & guerram crudelissimam. Quid enim odit aut punit Deus præter propriam voluntatem? Cesset voluntas propria, & infernus non erit. In quem enim ignis ille desæviat, nisi in propriam voluntatem? Etiam nunc cum frigus aut famem, aut aliquid tale patimur, quid læditur nisi propria voluntas? Quod si voluntariè sustinemus, ipsa jam voluntas communis est, sed infirmitas quædam & velut pruritus voluntatis adhuc de proprio est, & in illo omnes pœnas sustinemus donec penitus consummatur. Nam voluntas illa propriè dicitur, cui assentimur, & cui se librum inclinat arbitrium. Hæc autem desideria & concupiscentiæ, quæ invitos tenent, non voluntas, sed corruptio voluntatis est. Porro voluntas propria quo furore Dominum majestatis impugnet, audiant, & timeant servi propriæ voluntatis. Primò namque seipsum & subtrahit & subducit eius dominatui, cui tanquam auctori servire jure debuerat, dum efficitur sua. Sed nunquid contenta erit hac injuria? Addit adhuc & quod in se est, omnia quoque quæ Dei sunt, tollit, & diripit. Quem enim modum ponit humana cupiditas? Nonne qui per usuram acquirit pecuniam modicam, similiter mundum lucrari conaretur universum, si non deesset possibilitas, si suppeteret voluntati facultas? Dico fiducialiter, nemini qui sit in propria voluntate, posset universus mundus sufficere. Sed utinam vel rebus istis esset contenta, ne in ipsum (horribile dictu) desæviret rectorem. Nunc autem & ipsum (quantum in ipsa est) Deum perimit voluntas propria. Omnino enim vellet Deum peccata sua aut vindicare non posse, aut nolle, aut nescire. Vult ergo eum non esse Deum, quæ quantum in ipsa est, vult eum aut impotentem aut injustum esse, aut insipientem. Crudelis planè & omnino execranda malitia, quæ Dei potentiam, justitiam, sapientiam perire desiderat. Hæc est crudelis bestia, fera pessima, rapacissima lupa, & læna sævissima. Hæc est immundissima lepra animi propter quam in Jordane mergi oporteat, & imitari eum qui non venit facere voluntatem suam; unde & in passione: *Non mea, inquit ^h, voluntas, sed tua fiat.*

Lepa verò proprii consilii eò perniciosior est, quò magis occulta: & quanto plus abundat, tantò sibi quisque sanior esse videtur. Hæc illorum

6. Lepa, propria voluntas.

* al. motib.

Propria voluntatis pericula & nocumenta.

Propria voluntas quam in Deum iniqua & crudelis.

Deum quodammodo perimit.

h Luc. 22. c

7. Lepa; proprium Consilium.

*Preinacia
proprie sensus
& iudicii per-
stringitur.*

i I. Reg. 15. e

e Matt. 18. c

*Luc. 2. g *
Christus suum
deseruit consi-
lium, & ho-
m in suo ob-
stinatus erit?*

*m Marc. 14. d
Luc. 22. d*

*Quare Chri-
stus volunta-
tem suam non
luerit im-
pleri.
m Matt. 26. c*

illorum est qui zelum DEI habent, sed non secundum scientiam, sequentes errorem suum, & obstinati in eo, ita ut nullis velint consiliis acquiescere. Hi sunt unitatis divisores, inimici pacis, charitatis expertes, vanitate tumentes, placentes sibi, & magni in oculis suis, ignorantes Dei justitiam, & suam volentes constituere. Et quæ maior superbia, quam ut unus homo toti congregationi iudicium suum præferat, tanquam ipse solus habeat spiritum Dei? *Idololatriæ scelus est non acquiescere, & quasi peccatum ariolandi repugnare*. Errant nunc qui se faciunt religiosiores aliis: qui non sunt sicut cæteri hominum; ecce arioli, & idololatræ facti sunt, si tamen vel ei qui dixit hoc, plus quam sibi iudicant esse credendum. Neque huic dissonat veritatis sermo, quem dixit e: *Si Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut Ethnicus & publicanus*. Sed ubi poterit hæc lepra mundari nisi in Jordane? Ibi mergere, quicumque huiusmodi es, & attende quid fecerit magni consilii Angelus, quomodo consilium suum postposuerit consilio, vel magis voluntati mulieris unius (beatam Virginem loquor,) & fabri pauperis, ipse est Joseph. Inventus enim in medio doctorum audiens eos & interrogans, quodammodo increpatus à Matre est, *Fili quid fecisti nobis sic?* At ille, *Quid erat, inquit, quod me quærebatis? Nesciebatis, quia in his quæ Patris mei sunt oportet me esse?* At illi non intellexerunt verbum l. Et quid fecit Verbum? Non capiebatur in se, descendit, ita ut esset etiam subditus illis. Quis jam non erubescat obstinatus esse in consilio suo, quando suum Sapientia ipsa deseruit? Sic mutavit consilium suum, ut quod jam tunc cœperat, ex tunc usque ad tricesimum ætatis suæ annum prorsus dimiserit. Nihil enim ab hoc duodecimo anno de eius doctrina, vel operibus invenis usque ad annos triginta.

Sed fortè quærendum ab ipso est quomodo voluntatem suam consiliumve reliquerit. O Domine, voluntas de qua dixisti ut non fieret, si bona non erat, quomodo tua erat? si bona erat, quare derelicta est? sic & consilium si non bonum, quomodo tuum? si bonum, quomodo relinquendum? Et bona erant, & eius erant, neque minus tamen relinquenda ob hoc videlicet ut fierent meliora. Neque enim oportebat propria præjudicare communibus. Erat ergo voluntas Christi, & bona erat, quæ dicebat: *Si fieri potest, transeat à me calix iste* n. Sed ea, de qua dicebat, *fiat voluntas tua*, melior erat: quia communis non solum Patris, sed & Christi ipsius; (oblatus est enim, quia ipse voluit,) & nostra. Nisi enim granum frumenti cadens in terram mortuum esset, ipsum solum maneret, mortuum verò multum fructum attulit. Atque hæc voluntas Patris erat, ut videlicet haberet quos adoptaret in filios. Christi erat, ut sit ipse primogenitus in multis fratribus. Nostra erat, quia pro nobis faciebat

ut

ut redimeremur. De consilio idem dicimus. Christi enim erat, & bonum erat consilium illud quod ait ^o, *Quia in his quæ Patris mei sunt, oportet me esse.* Sed quia illi non intellexerunt, mutavit illud consilium, ut nos mundaret ab ea lepra quæ proprii consilii est. Exemplum enim dedit nobis, ut & nos ita faciamus. Nam ab initio noverat quid esset facturus, sed voluit formam nobis huius humilitatis exhibere, ut ad lavandam pessimam hanc lepram divinū in seipso pararet Jordanem. Audiant igitur utrique pariter, qui propriæ voluntatis, & qui proprii consilii lepra sordent: audiant quid spiritus dicat ecclesiis, brevi uno versiculo lepram utramque condemnans. *Sapientia*, ait, *quæ desursum est, primum quidem pudica est*, contra propriæ voluntatis impuritatem; *deinde pacifica*, contra consilii proprii obstinatam rebellionem.

Cum ab his septem purgatus fuerit æger, tanquam post septem cellas quærat septem fercula quæ sunt septem Spiritus sancti dona. Porro sicut in vita Domini ante Passionem septem purgationes invenimus, sic & in apparitionibus septem quæ post Resurrectionem factæ leguntur, septem illa dona Spiritus sancti possumus invenire. In prima *spiritum timoris* accipe, quando mulieribus sanctis venientibus descendit Angelus de cælo, & terræ motus factus est, ita ut ipsas timore perterritas oportuerit ab Angelo consolari ⁹. In *spiritu pietatis* apparuit Simoni ^r, quia magna omnino & verè Domino JESU digna pietatis dignatio, quod ei quasi singulariter & ante cæteros dignatus est apparere, quem præ cæteris de negatione eius rea conscientia confundebat: ut ubi abundavit delictum, superabundaret & gratia. In *spiritu scientia* duobus pergentibus in Emaus scripturas exposuit, incipiens à Moyse & Prophetis ^s. In *spiritu fortitudinis* januis clausis intravit ostendens manus & latus ^t, sicut solent in signum virtutis clypeorum foramina demonstrari. In *spiritu consilii* frustra in piscatione laborantes mittere in dexteram rete consuluit ^u. In *spiritu intellectus* aperuit illis sensum, ut intelligerent scripturas ^x. In *spiritu sapientia* die quadragesimo apparuit eis ^y, quando videntibus illis elevatus est, & viderunt Filium hominis ascendentem ubi erat prius. Usque ad illam enim diem quasi per stultitiam prædicationis salvos faciebat credentes: postquam verò coram e

ascendit ad Patrem, jam cœpit sapientia
declarari.

o Luc. 2. g

p Iacob. 3. a

Septem fercula
Christi.Ex septem Ap-
paritionibus
Christi, septem
dona Spiritus
S. eruit.

9 Matt. 28.

r Luc. 24.

s Luc. 24.

t Ioan. 20.

u Ioan. 21. a

x Luc. 24. g

y Matt. 28.

